

A gyakorlati élet meg is követeli ezt a rendkívüli sebességet, mert — a szerző pontos számításai és kimutatásai szerint — míg a múlt század leggyorsabban beszélő szónoka alig közelítette meg percenkint a 270 szótagot, addig mai leggyorsabban szónokló képviselőnk, vitéz Imrédy Béla, eléri a 390 szótag/minutum sebességet is.

Az írássebességnél, s annak hibátlan áttételénél többet követel a beszédíró-gyorsírótól a gyakorlati élet. A parlamenti, bírósági stb. gyorsírónak állandóan ingadozó sebességű, esetleg külső zörejtől zavart, közbeszólásokkal tarkított beszédet nemcsak hibátlanul és aránylag rövid idő alatt közkinccsé kell tennie, hanem át is kell „fésülnie“, a téves mondat szerkesztéseket, nyilvánvaló nyelvbotlásokat ki is kell javítania. Ez a beszédíró igazi magas hivatása. Radnai Béla mondására hivatkozik: „nem az a legjobb gyorsíró, akinek a keze, hanem akinek az esze jár leggyorsabban.“

Továbbiakban gondos kimutatásokat közöl az elmúlt évtizedek versenyzőinek számáról, évenkénti változásokról, a diákversenyzők fontos szerepéről. Foglalkozik az utánpótlás kérdésével is. Szemléltető táblázataiból könnyen leolvasható, hogy gyorsíró versenyzőink száma 1912-től 1938-ig növekedett, azonban 1939. óta veszedelmesen fogy. A szerző ezt a visszaesést az 1939. óta érvényes új versenyszabályzat rovására írja, s érdekes összehasonlítást tesz a minősítő és az új eltéréses bírálat között — az előbbi javára. Befejezésében rámutat arra, hogy a műszaki tudományok fejlődése nem befolyásolja a gyorsírást, mert a gyorsírói tevékenységet gépekkel nem lehet helyettesíteni.

Nosz Gyula dr. műve mind tartalom, mind kiállítás szempontjából díszes gyorsírói irodalmunknak, ugyanekkor azonban kézikönyv is, mely a tanárt és a növendéket is egyaránt érdekli. — Bár egyes fejezetek közbeiktatása (pl. a VII.) az egységes belső tartalom rovására történt, s bizonyára akadnak, akik a versenyek elbírálása tekintetében nem osztják véleményét, mégis e könyv nem szakemberek részére is érdekesítő olvasmány. Könnyed, élvezetes stílusa révén a gyorsírást ismét széles körökkel fogja megismertetni és megkedveltetni.

Gémesi József.

Megyer József, Babits Mihály. Szeged, 1942. 45 old.

Minden költői műalkotás leglényege szerint nem más mint emberi lelkiismeretvizsgálat és önvallomás. Az alkotó művész kutatja az *ember* fogalmának belső, alkati ismérveit, majd ezeket a megtalált személyiség-jegyeket ihletett *vallomás*ban tárja olvasói elé. Az irodalomszemlélésnek ezt a kettős jellegét tartja szem előtt Megyer József Babits Mihály írói egyéniségének elemzése során.

Választékos és minden sablonos merevségtől mentes fejezetekben vizsgálja Babits verseit, műfordításait, regényeit, eszméit és az európai irodalom történetét. Mivel pedig Babits az érettségi vizsgálatokon immár önálló tételként is szerepel, ezért rámutat Megyer költőnknek az esztétikai nevelés terén való jelentőségére. Babitsnak tudatos formaművészettel készült alkotásai u. i. az irodalmi nevelés során kiváló alkalmul szolgálhatnak a művészi *szép* érzékeltetésére. Az ő verseiben ez a művészi, esztétikai elem felismerhető mint a szavak ritmikus zenéje, hangulati árnyalása továbbá mint a sorok emelkedő és lejtő harmóniája.

Megyer eljárását elsősorban az jellemzi, hogy sikerült levetnie a céhszerű irodalomszemlélésnek szokványos formáit és meg meri mutatni Babitsnak azokat a vonásokat is, amelyek a közkeletű Babits-képből hiányoztak. Ezt a célját legmeggyőzőbben az „Ádáz kutyám“ két versszakának bemutatásával és értelmezésével

éri el. De egyébként is Babits irodalmi és személyi értékelésére vonatkozó nézetek között mértéktartó tárgyiaszággal, őszinte és következetes bátorsággal jelöli meg a helyes közéletet. — A szerzőnek szinte példásan kristályos, gazdag és közvetlen stílusa az értekező jellegű fejtegetéseket az olvasó számára élményszerű közelségbe tudja emelni. Így a tanulmány kiválóan alkalmas arra, hogy felkeltse Babits iránt a szolid, és megbecsülő érdeklődést. Reméljük, hogy Megyer ezt az értekezését előtanulmányának szánta Babitsnak egy részletesen kidolgozandó írói lélekrajzához.

Visy József.

Dr. Lux Gyula (szerk.): Iskolai szakkifejezések magyar-német szótára. Budapest, 1942. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. Ára: 240 P.

A szakérdeklődés szerint összeállított szójegyzékeknek külön jelentőségük van, mert hiszen, amit a kisebb-nagyobb általános szótárakból csak fáradtságos keresgélés után szedhet össze magának a szakember, azt ezekben tárgykörök szerint csoportosítva egyszeriben megkapja. *Lux Gyula* szerkesztésében immár második kiadásban jelenik meg az az ügyesen kezelhető, igen áttekinthető kis szójegyzék, amely a német iskolában tanító kartársak munkáját akarja megkönnyíteni, de általában nagyon használható segédeszköz mindazok számára, akik az iskolai élet és munka németnyelvi kifejezéseit kell, hogy megismerjék, vagy érdeklődnek irántuk.

A 194 oldalas kis kézikönyv a következő tárgyköröket öleli fel: 1. Pedagógiai szakkifejezések. 2. Beszéd- és értelemgyakorlati szakkifejezések [a család, a szülőföldismeret szókincse, a nyelvi ismeretek szókincse]. 3. Történelem, polgári kötelességek és jogok. 4. Földrajz [leíró és általános, csillagászatban]. 5. Testtan. 6. Állattan [állattípusok, az állatok rendszere, általános állattan]. 7. Növénytan [növénytípusok, növények rendszere, külföldi haszonnövények, általános növénytan]. 8. Gazdasági ismeretek. 9. Fizika. 10. Kémia. 11. Mennyiségtan. 12. Kézimunka, kézügyesség. 13. Ének, zene. 14. Torna, testnevelés és 15. Katonai műszók. A 4., 6., 7. és 8. tárgykörök szójegyzékének összeállítója Dr. Uherkovics Gábor, a 9., 10. és 11. tárgykörökét Bölcsházy Árpád, a többit Dr. Lux Gyula szerkesztette.

Ebből a beosztásból kiviláglik, hogy a kis szótár elsősorban az elemi iskola fogalomkörébe vezet, de mivel ez természeténél fogva egyszersmind az alapvető emberi tudás és művelődés világa, bátran elmondhatjuk, hogy hivatásos nevelőkön kívül nagy hasznára lehet mindenkinek, aki német szókészletét gyarapítani akarja, illetőleg helyesebben meg szeretné alapozni.

Krammer Jenő.

Padányi Viktor: Összeomlás. 1941. 325. o. Szerző kiadása.

Padányi könyve a világháborús összeomlás szomorú napjait állítja elének. Az iglói géppuskás-századnak azt a hősiességét ismerjük meg benne, amelyet ez a maroknyi csapat vívott a felvidéken a megszálló csehekkel és a terjedő forradalommal szemben.

A regényes mű nagy értéke nemcsak az, hogy elbeszélése mozgalmas, lekötő, hanem elsősorban az, hogy az elbeszélői képzelet mellett főszerepet kap benne a legnemesebb írói hivatás: a lélekformálás. A szerzőnek az események nyomán mindig van mondanivalója s ez az a többlet, amely a könyvet ma nagyon időszerűvé teszi. A nemzeti erőfeszítésnek és a hősi kötelességérzetnek olyan heroizmusa szólal meg a derék iglói géppuskások elszántságában, hogy az napjainkban követendő példa, sőt feltétlen parancs minden magyar számára.